

Kevadine perede laiendamine, sülemlemise vältimine ja emadekasvatus

Kokkuvõte Tõnu Hiiemäe loeng-õppusest Elva mesinike õppepäeval 19.aprillil 2008.a., PR-4-1.5-34

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Õppepäeva raames käsitleti mesiniku kevadiste tööde osas peamiselt järgmisse teemaderingi jäävaid küsimusi:

1. Mesilasperede kevadine laiendamine erinevatel arenguperioodidel
2. Kuidas ära hoida sülemlemist
3. Lihtsamad emadekasvatuse meetodid
4. Mesilasemade vahetus peredes

Sülemlemine on mesilaste loomulik viis paljuneda. Mesinikule tähendab see aga perede nõrgenemist ja suve lõpuks meesaagi tunduvalt vähenemist. Mis võib põhjustada sülemlemist? Erinevad uurijad on rõhutanud erinevate asjaolude peamist mõju, kuid üldised sülemlemist õhutavad tegurid on järgmised:

- Kindlasti pärilikkus
- Söödamaa ja korjeolud. Ebasoodsatel aastatel kipuvad pered rohkem sülemlema
- Mesilasperede suur tihedus
- Pesaruumi kitsikus tarus
- Haigustest nõrgestatud pered, kui nad pole täiesti jõuetuks jäänud – liigi säilitamise üks viise on haiguste eest põgeneda

Kuidas sülemlemist ära hoida ja kas see on üldse võimalik?

Kui sülemlemise meeoleolu on juba tekkinud, siis emakuppu hävitamine või haudmeraamide vahele kärjepõhja asetamine ei anna soovitud tulemust. Küll aga aitab pesade õige ja õigeaegne laiendamine ära hoida sülemlemise meeoleolu tekkimist.

Perede laiendamisel asetatakse algul vanemad ülesehitatud kärjed söödakärje ja haudmekärje vahele. Hiljem võib kärjepõhja paigutada ka haudmekärje vahele.

Lihtsamateks emakasvatuse meetoditeks on:

- Kaanetatud emakupuga raam asetatakse teise tarru või siis suurema lamavtaru puhul vahelauaga eraldatud taskusse.
- Kaanetatud emakupp „joodetakse“ sobivale kärjele

Emade vahetus. „Vaikne emavahetus“ toimub kui:

- Ema on saanud vigastada
- Ema on nakatunud mõnda haigusse
- Ema on olnud liiga pikalt puuris
- Oskamatu tiivalõikus emal
- Ema on lihtsalt väheväärtuslik, jne.

Iga kord kui mesinik sekkub emavahetusse, tuleb tal kõigepealt eemaldada perest vana ema. Ema puudumist tunnetab pere umbes tunni aja möödumisel. Emavahetust saab teha:

- Uue ema kasvatamisel ase-emakupust on soovitav mitme kupu olemasolul raamil alles jätta raami keskel olev ilus emakupp.
- Olemasolev kaanetatud sülemikupp paigutatakse umbes tund peale vana ema kõrvaldamist mesilastega kaetud äärest teisele raamile.
- Emavahetus noore viljastamata emaga on kõige suurema riskiga emavahetus
- Viljastatud ema andmine kattepuuriga

Mesiniku sekkumise edukus emavahetusse sõltub paljuski mesiniku kogemustest. Kogemused tulevad harjutamise tulemusena.